

ÜNİVERSİTE YÖNETİCİLERİ NİTELİKSEL KAŞILAŞTIRMASI: REKTÖRLER VE DEKANLAR

Suat TEKER, Prof. Dr.
suat.teker@isikun.edu.tr, Işık Üniversitesi

Bilge ÖZDEMİR, Arş. Grv.
bilge.ozdemir@okan.edu.tr, Okan Üniversitesi

Özet: Geçmiş dönemler ile karşılaştırıldığında, günümüz üniversitelerinin organizasyon yapısı çok daha komplike hale gelmiştir. Üniversite faaliyetlerinin çok farklı alanlara yayılması ve büyük bütçelerle faaliyetlerini yürütmesi nedeniyle, yönetim açısından büyük holding şirketlerinden bir farkı kalmamıştır. Kararsız kalan veya karar almada geciken yöneticiler, bir kurumun gelişmesi önüne set çekebilirler. Diğer yandan, çok sayıda nitelikli akademik yayını olan akademisyenlerin de iyi bir yönetici olacağının garantisi yoktur. Geleceğin üniversite liderlerinin, çok iyi teknik ve kavramsal bilgiler yanında, çok iyi insan ilişkileri yönetimi yapabilecek niteliklere de sahip olması gerekir. Bu çalışma, ODTÜ tarafından yayınlanan 2012 yılı üniversite sıralamalarını temel alarak, Türkiye üniversitelerinde görev yapan rektör ve dekanların akademik niteliklerini hem sınıflandırmakta hem de sınıflar arasında karşılaştırmalar yapmaktadır. Bu karşılaştırma, hem vakıf ve devlet üniversiteleri arasında hem de üst ve alt kategoride gruplanan üniversiteler yapılmaktadır. Elde edilen analitik sonuçlara göre, üst ve alt grup üniversite yöneticileri arasında ve vakıf ve devlet üniversiteleri yöneticileri arasında önemli farklılıklar vardır ve bu farklılıklar üst grup üniversiteler ve vakıf üniversiteleri lehinedir.

Anahtar Kelimeler: yükseköğretimde liderlik, üniversite yönetici nitelikleri, rektörler ve dekanlar.

A QUALITATIVE COMPARISON OF UNIVERSITY ADMINISTRATORS: RECTORS AND DEANS

Abstract: The organizational structure of higher education institutions are nowadays much more complicated compared to that of a few decades ago. The diversity of operations and the size of budgets of higher education institutions may incline the complexity of running a multi-million-dollar holding company. It may be argued that a reluctant academic top administrators may drag the institution into a leadership problem. A quite successful academic record and an impressive publication list may not automatically translate into success in administration of a university. The leaders of higher education in the coming years may or will be urged to possess a good skill of knowledge in technical and conceptual issues, and human relations to lead their institutions effectively. This study investigates the qualifications of rectors and deans of Turkish Universities using the ranking list prepared by the Informatics Institute of Middle East Technical University, Turkey as a reference. The academic qualifications of rectors and deans are classified and then compared. All universities are initially grouped as high, mid-high, mid and low ranking. Finally, the study determines whether there exists any difference in qualifications of rectors and deans in between high and low ranking universities, and as well as between State and Foundation Universities. The analytical findings release that there are significant differences in qualifications of rectors and deans in between high and low ranking groups, and state and foundation universities groups. Moreover, the differences are more of the favor of high ranking universities and foundation universities in general.

Keywords: Higher education leadership, qualifications of university administrators, rectors and deans.

1. GİRİŞ

Geçmiş dönemler ile karşılaştırıldığında, günümüz üniversitelerinin organizasyon yapısı çok daha komplike hale gelmiştir. Günümüz üniversiteleri faaliyetleri arasında; önlisans, lisans ve yüksek lisans programları, sürekli eğitim merkezi faaliyetleri, araştırma-geliştirme merkezleri, kütüphane, spor tesisleri, bilgi-işlem sistemi, laboratuvarlar, sağlık hizmetleri, konferans merkezleri, öğrenci sosyal tesisleri, öğrenci kulüpleri, akademik sosyal tesisler, kantin ve yemek hizmetleri, yurt hizmetleri, lojman hizmetleri, öğrenci işleri, güvenlik hizmetleri, bütçeleme ve muhasebat, akademik performans ölçme ve yönetme, uluslararası ilişkiler ve uluslararası öğrenciler, bilgi teknolojileri takibi ve yatırımı, tamir ve bakım faaliyetleri, sabit varlık yatırımları, sosyal ve kültürel aktiviteler, medya ve halka ilişkiler, fon yaratma ve bağış toplama, matbaa ve baskı işleri, promosyon-reklam-tanıtım faaliyetleri, diğer yasal kurumlarla ilişkiler, üniversite işbirliği olan kuruluşlar ile ilişkiler, parasal akışlar ve mevzuatlar, vb sayılabilir. Tüm bu yoğun ve karmaşık faaliyetlere bakıldığında, günümüz üniversitelerinin büyük holding şirketlerinden yönetsel açıdan çok da farklı olmadığını göstermektedir. Böylesine büyük organizasyonların yönetiminde kararsız kalan veya karar almada geciken yöneticiler, bir kurumun gelişmesi önüne set çekebilirler. Diğer yandan, çok sayıda nitelikli akademik yayını olan akademisyenlerin de iyi bir yönetici olacağının garantisi yoktur. Nasıl bir holding yöneticisi seçilirken bazı teknik ve yönetsel bilgi ve becerilere sahip olması isteniyorsa (Şirket CEO'ları), üniversite yöneticilerinin de planlama, bütçeleme, finansal analiz, performans değerlendirme ve en önemlisi etkin karar almada bilgi kullanma konusunda yetkinliğe sahip olması gerekir. Bu çalışmada 2012 yılında ODTÜ tarafından yayınlanan üniversiteler sıralamaları dikkate alınarak, Türkiye üniversiteleri vakıf/devlet ve düşük/orta/yüksek puan sıralamalarına göre gruplandırılmıştır. ODTÜ üniversiteler sıralaması metodolojisine göre, üniversiteler sıfır ile 849 arasında bir skor alırlar. ODTÜ 2012 yılı raporuna göre, son 5 yıldır eğitim faaliyetine devam eden 96 Devlet ve 29 Vakıf Üniversitesi için skorlama yapılmıştır. Sonrasında, bu üniversitelerin rektörleri ile hemen her üniversitede bulunan İktisadi ve İdari Bilimler ve Mühendislik Fakülteleri Dekanlarının akademik nitelikleri karşılaştırılmıştır. Akademik nitelikler kapsamında; basılmış makale sayısı, basılmış ulusal ve uluslararası kongre bildiri sayısı, basılmış kitap sayısı, mezun olunan ulusal/uluslararası üniversite (lisans-lisans-doktora), uluslararası deneyim ve mevcut göreve gelene kadar yapılmış idari görev yıl sayısı kullanılmıştır.

Elde edilen verilerin sınıflandırılması ve analiz edilmesi sonucunda, üst ve alt sıralamadaki üniversite yöneticileri arasında ve vakıf ve devlet üniversite yöneticileri arasında bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Takip eden bölümde, ODTÜ tarafından yıllık olarak yapılan üniversite sıralamasında kullanılan kriterleri ve 2012 yılı sıralamasını anlatmaktadır. Çalışmanın sonraki bölümü, üniversite rektörlerinin niteliklerini karşılaştırılmaktadır. Devam eden bölümde, iktisadi ve idari bilimler ve mühendislik fakülteleri dekanlarının nitelikleri karşılaştırılmaktadır. Son bölüm ise, elde edilen bulguları vurgulayarak, sonuçları özetlemektedir.

II. ÜNİVERSİTELERİMİZİN SIRALAMASI

Türkiye Üniversitelerinin akademik performansına dayalı sıralaması, her yıl ODTÜ Enformatik Enstitüsü tarafından yayınlanmaktadır. Bu akademik sıralamada dikkate alınan kriterler; basılmış makale sayısı, referans alma faktörü, toplam akademik yayın sayısı, dergi etki sayısı, dergi referans alma faktörü ve uluslararası işbirlikleridir. Bu metodolojiye göre notlanan üniversitelere sıfır ile 849 arasında bir puan verilir. 2012 yılı raporunda, 96 Devlet ve 29 Vakıf Üniversitesi olmak üzere, toplam 123 üniversite sıralamaya tabi tutulmuştur. Bu üniversiteler aldıkları sıralama puanlarına göre 4 farklı gruba ayrılmışlar ve gruplar; yüksek, orta-yüksek, orta ve düşük sınıflar olarak adlandırılmışlardır. Puanlama notu 600 ve üzeri olan üniversiteler 1.grup, 400 ve 599 arasında olanlar 2.grup, 300 ve 399 arasında olanlar 3.grup ve 299 dan az olanlarda 4.grup tanımlanmıştır. Bu çalışma kapsamında, notlanan 29 Vakıf üniversitesinin tamamı ve denk gruplarda olan 40 Devlet Üniversitesi verileri incelenmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Dahil Edilen Tüm Üniversitelerin Skorlarına Göre Gruplandırılması

Grup	Sıralama Skoru	Vakıf Üniversiteleri	Devlet Üniversiteleri
Grup 1	600 +	Bilkent Üniversitesi Sabancı Üniversitesi Koc Üniversitesi Baskent Üniversitesi	Hacettepe Üniversitesi ODTÜ İTÜ Bogazici Üniversitesi Gebze Y.Tek.Enst. Gazi Üniversitesi Ataturk University Cukurova Univ. Marmara Univ. İzmir Y.Tek.Enst.
Grup 2	400 - 599	TOBB Univ. Fatih Üniversitesi Yeditepe Üniversitesi Dogus Üniversitesi Atılım Üniversitesi Cankaya Üniversitesi	Dokuz Eylul Univ. SüleymanDemirel Univ. Karadeniz Tek. Univ. Akdeniz Univ. Uludag Univ. Abant İzzet Baysal Univ. Anadolu Univ. Duzce Univ. Trakya Univ. Sakarya Univ. Kocaeli Univ.
Grup 3	300 - 399	İzmir Eko.Univ. İst. Bilim Univ. Kadir Has Univ. Bahcesehir Univ. İstanbul Kultur Univ.	Isik Univ. Ozyegin Univ. Ufuk Univ. Maltepe Univ. Nevsehir Univ. Adiyaman Univ. Karabuk Univ. Bozok Univ. Galatasaray Univ. Aksaray Univ.
Grup 4	5 - 299	İst. Tic. Univ. Beykent Univ. İst. Bilgi Univ. İzmir Univ. İst. Aydın Univ.	Yasar Univ. Okan Univ. Halic Univ. Cag Univ. İst. Arel Univ. M. Akif Ersoy Univ. Mimar Sinan Univ. Cankırı Karatekin Univ. Kırklareli Univ. Amasya Univ. Gümüşhane Univ. Bilecik Univ. Bayburt Univ.

İncelenen üniversiteler rektor ve dekanların, ulusal ve uluslararası makale sayıları, ulusal ve uluslararası kongre bildiri sayıları, basılmış kitap ve kitap içindeki bölüm sayıları, yurtdışı deneyimi yıl sayısı, idari pozisyon deneyimi yıl sayısı ve uzmanlık alan bilgileri, ilgili kişilerin özgeçmişleri üzerinden toplanmıştır. Ayrıca, bu pozisyonlarda görev yapan akademisyenlerin, yaş, cinsiyet, akademik derecelerini alma yılları ve okul bilgileri de toplanmıştır. Toplanan tüm bilgiler sınıflandırılmış ve analize tabi tutularak, Devlet ve Vakıf Üniversite rektörleri ile, yüksek ve düşük gruba mensup üniversitelerin rektörleri arasında bir fark olup olmadığı analiz edilmiştir.

III. ÜNİVERSİTE REKTÖRLERİNİN NİTELİKSEL KARŞILAŞTIRMASI

İncelenen Devlet ve Vakıf Üniversite Rektörleri arasında ve üst grupta bulunan üniversite rektörleri ile alt grupta bulunan üniversite rektörleri arasında önemli farklılıklar olduğu görülmektedir (Tablo 2). Rektörler yaşları itibarıyla incelenirse, tüm grup üniversitelerde Devlet üniversiteleri rektörlerinin daha genç olduğu izlenmektedir. Ortala yaş Devlet üniversitelerinde 53 iken, Vakıf üniversitelerinde 59'dur. Rektörlerin genel olarak lisans dereceleri yurtiçi üniversitelerdendir. Yüksek lisans derecelerinde uluslararası üniversiteler ağırlık kazanırken, doktora derecelerinde tekrar yurtiçi üniversiteler ağırlık kazanmaktadır.

Tablo 2: İncelenen Üniversite Rektörlerinin Niteliksel Karşılaştırması

Nitelikler		Grup I		Grup II		Grup III		Grup IV		Tüm Gruplar		
		Devlet	Vakıf	Devlet	Vakıf	Devlet	Vakıf	Devlet	Vakıf	Devlet	Vakıf	Total / Ort.
Yaş	Max	63	68	66	67	62	67	61	67	66	68	68
	Min	45	58	46	44	45	45	38	42	38	42	38
	Mean	54	63	54	56	53	61	51	58	53	59	56
Cinsiyet	Erkek	8	4	9	5	8	8	9	9	34	26	60
	Kadın	1	0	2	1	1	1	0	1	4	3	7
BA/BS	Uluslararası	0	1	0	0	0	0	1	1	1	2	3
	Ulusal	9	3	11	6	9	9	8	9	37	27	64
MA/MS	Uluslararası	3	2	1	3	1	2	2	5	7	12	19
	Ulusal	2	1	5	2	8	3	5	2	20	8	28
PhD	Uluslararası	5	3	0	1	2	4	3	2	10	10	20
	Ulusal	4	1	11	5	7	5	6	8	28	19	47
U. arası makale		69	89	26	32	24	21	29	16	37	35	36
U. arası kongre		28	150	16	20	32	22	10	10	20	41	30
Ulusal makale		38	2	20	7	32	8	22	7	28	6	20
Ulusal kongre		37	0	29	8	38	9	10	5	28	7	21
Kitap & Kitap Bölüm		9	6	6	6	8	8	4	4	7	6	6
Ort.Aka.Yayın Sayısı		36	62	19	15	27	14	15	8	24	19	23
U. arası deneyim (yıl)		3	21	3	8	2	10	2	2	2	9	7
İdari deneyim (yıl)		15	18	17	15	18	23	9	17	15	19	17
Uzmanlık alanı	Mühendislik	6	2	3	3	2	2	0	3	11	10	21
	Sosyal Bilimler	0	0	3	2	7	2	6	7	16	11	27
	Temel Bilimler	0	1	0	0	0	4	1	0	1	5	6
	Tıp	3	1	5	1	0	1	2	0	10	3	13

IV. İİBF VE MÜHENDİSLİK DEKANLARININ NİTELİKSEL KARŞILAŞTIRMASI

Tablo 3, mühendislik fakülteleri dekanlarının niteliksel bir karşılaştırmasını sunmaktadır. Verisine ulaşılabilen toplam 46 mühendislik dekanının, 21 tanesi vakıf ve 25 tanesi devlet üniversitelerinde görev yapmaktadır. 46 mühendislik dekanı arasında görev yapan sadece üç kadın dekan vardır ve üçü de vakıf üniversitelerinde görev yapmaktadır. İncelenen toplam 46 üniversite mühendislik dekanlarının; 10 tanesi 1.grup üniversitelerde, 14 tanesi 2.grup üniversitelerde, 10 tanesi 3.grup üniversitelerde ve 12 tanesi de 4.grup üniversitelerdedir. İncelenen mühendislik dekanlarının bir tanesi temel bilimler alanında uzmanlık yapmış olmakla beraber, geriye kalan 45 tanesi de mühendislik uzmanlık alanından gelmektedir. Mühendislik dekanlarının vakıf ve devlet üniversite gruplarına göre ortalama yaş dağılımına bakıldığında; 1.gruptaki dekanların ortalama yaşlarının aynı olduğu, 2.,3. ve 4.gruptaki dekan yaşlarının vakıf üniversitelerinde ortalama olarak 9 yaş daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Mühendislik dekanlarının eğitim durumları incelendiğinde; vakıf ve devlet üniversiteleri dekanlarının hemen tamamının lisans derecesinin yurtiçi bir üniversiteden olduğu, az sayıdaki dekanın yüksek lisans derecelerinin yurtdışındaki bir üniversiteden olduğu, fakat devlet üniversitelerine göre çoğu vakıf üniversitesi dekanlarının doktora derecesinin yurtdışındaki bir üniversiteden olduğu görülmektedir. Mühendislik dekanlarının ortalama yayın sayıları incelendiğinde; 1. ve 3. gruptaki vakıf üniversiteleri dekanlarının ağırlıklı olarak daha çok sayıda yayını olduğu, ancak 2. ve 4. gruptaki dekan yayın sayılarının benzer olduğu görülmektedir. Mühendislik dekanlarının ortalama uluslararası deneyimlerine bakıldığında, 2.gruptaki üniversiteler hariç, diğer tüm gruplarda vakıf üniversitelerindeki dekanların diğer gruba göre çok daha fazla yurtdışı deneyimi olduğu izlenmektedir. Mühendislik dekanlarının, dekan olmadan önceki toplam idarecilik deneyimlerine bakıldığında, 2.grup üniversiteler hariç, diğer tüm gruplarda vakıf üniversitelerindeki dekanların devlet üniversitelerine göre çok daha fazla deneyimi olduğu görülmektedir.

En üst ve en alt kategorideki üniversitelerin mühendislik dekanları karşılaştırıldığında, 4.grup dekanların daha yaşlı olduğu, toplam idarecilik deneyimlerinin 1.gruba göre biraz daha fazla olduğu, buna karşılık 1.gruptaki dekanların uluslararası deneyimlerinin ve uluslararası makale sayısının 4.gruba göre çok daha fazla olduğu izlenmektedir. 1. ve 4. gruptaki dekanlar arasında, doktora derecelerinin yurt dışından alınmış olması bakımından önemli bir fark bulunmamaktadır.

Çalışma kapsamında incelenen devlet ve vakıf üniversiteleri mühendislik dekanları arasında üniversite gruplandırılmalarına göre niteliksel açıdan ciddi farklılıklar bulunduğu görülmektedir. 1 grupta bulunan vakıf üniversiteleri mühendislik dekanları yaşları ortalama olarak aynı sayılabilir. Diğer tüm niteliksel özelliklerde ağırlıklı olarak yurt dışı üniversitelerden, ortalama uluslararası makale sayısı 45'tir (devlet üniversiteleri ortalaması 16), ortalama akademik yayın sayısı 23'tür (devlet üniversiteleri ortalaması 10'dur), ortalama uluslararası deneyim 4 yıldır (devlet üniversiteleri

ortalaması 1 yıl) ve ortalama idari deneyim 16 yıldır (devlet üniversitelerinde ortalama 13 yıl). 2 grupta bulunan vakıf üniversiteleri dekanları yaş ortalaması 58 iken, devlet üniversitelerinde 49'dur. Uluslararası deneyim ve idarecilik deneyimi açısından devlet üniversiteleri dekanlarının bir üstünlüğü izlenirken, yayın sayıları ve dağılımı ve yurt dışı doktora dereceleri açısından vakıf ve devlet üniversiteleri dekanları arasında önemli bir farklılık görülmemektedir. 3 grupta bulunan vakıf üniversiteleri dekanları yaş ortalaması 59 iken, devlet üniversitelerinde 52'dir. Uluslararası deneyim ve idarecilik deneyimi açısından devlet üniversiteleri dekanlarının bir üstünlüğü izlenirken, yayın sayıları ve dağılımı ve yurt dışı doktora dereceleri açısından önemli bir farklılık görülmemektedir. 4 grupta bulunan vakıf üniversiteleri dekanları yaş ortalaması 62 iken, devlet üniversitelerinde 53'dir. Bu gruptaki vakıf üniversiteleri dekanlarının yurt dışı doktora, uluslararası deneyim ve idarecilik deneyimi açısından bariz bir üstünlüğü görülürken, yayın sayıları ve dağılımı arasında devlet ve vakıf üniversiteleri dekanları arasında önemli bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 3: İncelenen İİBF ve Mühendislik Dekanlarının Niteliksel Karşılaştırması

		Grup I				Grup II				Grup III				Grup IV				Tüm Gruplar					
		Devlet		Vakıf		Devlet		Vakıf		Devlet		Vakıf		Devlet		Vakıf		Devlet		Vakıf		Ort	
Nitelikler		İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh	İİB	Müh
Yaş	Max	53	62	59	55	62	56	65	70	62	67	67	68	56	70	70	70	62	70	70	70	70	70
	Min	41	45	44	53	36	38	50	51	42	44	55	45	41	43	43	52	36	38	43	45	36	38
	Mean	48	53	52	54	49	49	56	58	50	52	61	59	48	53	58	62	49	51	58	59	53	52
Cinsiyet	Kadın	7	7	2	3	10	9	3	2	5	4	6	5	6	4	8	8	28	24	19	18	47	42
	Erkek	1	0	2	0	1	1	1	2	0	0	0	1	0	0	1	0	2	1	4	3	6	4
BA/BS	Uluslararası	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	Ulusal	8	7	4	3	11	10	4	4	5	4	6	5	6	3	9	8	30	24	23	20	53	44
MA/MS	Uluslararası	3	2	3	1	5	1	0	0	0	0	3	2	2	0	3	2	10	3	9	5	19	8
	Ulusal	5	5	0	2	5	9	4	4	5	4	2	3	4	3	5	6	19	21	11	15	30	36
PhD	Uluslararası	2	2	4	2	3	2	0	1	0	0	3	6	2	1	4	4	7	5	11	13	18	18
	Ulusal	6	5	0	1	8	8	4	3	5	4	3	0	4	3	5	4	23	20	12	8	35	28
U. arası makale		9	16	35	45	7	23	4	22	16	32	6	36	7	33	11	15	9	24	14	29	11	26
U. arası kongre		14	17	57	26	18	21	14	24	5	32	10	44	4	20	10	35	13	20	19	33	15	26
Ulusal makale		20	2	1	28	13	12	15	15	21	7	9	35	11	19	11	13	16	11	9	21	13	16
Ulusal kongre		12	12	9	11	10	22	17	8	15	9	3	16	3	36	10	39	11	20	9	26	10	22
Kitap & Kitap Bölüm		10	1	15	6	11	1	2	2	8	1	3	8	6	1	6	5	10	1	6	9	8	3
Ort. Aka. Yayın Sayısı		13	10	23	23	12	16	10	14	13	16	6	28	6	22	10	21	12	15	11	24	11	19
U. arası deneyim (yıl)		2	1	8	4	2	2	4	0	0	1	9	3	0	2	3	4	2	2	7	4	3	3
İdari deneyim (yıl)		8	13	9	16	9	13	4	8	14	5	14	17	10	14	18	20	10	12	13	17	11	15
Uzmanlık alanı	Mühendislik	1	7	2	2	1	10	2	4	0	3	2	6	0	3	0	8	2	23	6	20	8	43
	Sosyal Bilimler	7	0	2	0	10	0	2	0	5	0	4	0	5	0	9	0	27	0	17	0	44	0
	Temel Bilimler	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	2	0	1	1	3
	Tıp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tablo 3 aynı zamanda İİBF fakülteleri dekanlarının niteliksel bir karşılaştırmasını sunmaktadır. Verisine ulaşılabilen toplam 53 İİBF dekanının, 23 tanesi vakıf ve 30 tanesi devlet üniversitelerinde görev yapmaktadır. İncelenen arasında görev yapan sadece 6 kadın vardır ve bunlardan 4 tanesi vakıf üniversitelerinde görev yapmaktadır. İncelenen toplam 53 üniversite İİBF dekanlarının; 12 tanesi 1.grup üniversitelerde, 15 tanesi 2.grup üniversitelerde, 11 tanesi 3.grup üniversitelerde ve 15 tanesi de 4.grup üniversitelerdedir. İncelenen İİBF dekanlarının 8 tanesi mühendislik alanında, 1 tanesi temel bilimler alanında ve kalan 44 tanesi de sosyal bilimler alanında uzmanlık yapmıştır. İİBF dekanlarının üniversite gruplarına göre ortalama yaş dağılımına bakıldığında; vakıf üniversitelerinde görev yapan dekanların devlet üniversitelerine göre tüm gruplarda daha yaşlı olduğu ve ortalama yaş farkının gruplara göre 4 ile 11 yıl arasında değiştiği görülmektedir. İİBF dekanlarının eğitim durumları incelendiğinde; vakıf ve devlet üniversiteleri dekanlarının tamamının lisans derecesinin yurtiçi bir üniversiteden olduğu, dekanların yaklaşık yarısının yüksek lisans derecelerinin yurtdışındaki bir üniversiteden olduğu, fakat devlet üniversitelerine göre çoğu vakıf üniversitesi dekanlarının doktora derecesinin yurtdışındaki bir üniversiteden olduğu görülmektedir. İİBF dekanlarının ortalama yayın sayıları incelendiğinde; 1. ve 3. grupta devlet üniversiteleri dekanlarının ağırlık olarak daha çok sayıda yayını olduğu, ancak 2. ve 4. gruplardaki dekan yayın sayılarında ise vakıf üniversitelerin daha baskın olduğu görülmektedir. İİBF dekanlarının ortalama uluslararası deneyimlerine bakıldığında, tüm gruplarda vakıf üniversitelerindeki dekanların diğer gruba göre çok daha fazla yurtdışı deneyimi olduğu izlenmektedir. İİBF dekanlarının, dekan olmadan önceki toplam idarecilik deneyimlerine bakıldığında, 1. ve 3.grup üniversitelerde eşit olduğu, ancak 2. grupta devlet ve 4. grupta ise vakıf üniversiteleri dekanlarının daha çok deneyime sahip olduğu görülmektedir.

En üst ve en alt kategorideki üniversitelerin İİBF dekanları karşılaştırıldığında, 4.grup dekanların biraz daha yaşlı olduğu, toplam idarecilik deneyimlerinin daha fazla olduğu, buna karşılık 1.gruptaki dekanların uluslararası deneyimlerinin ve uluslararası makale ve ortalama yayın sayısının çok daha fazla olduğu izlenmektedir. Ayrıca, 1. gruptaki dekanların doktora derecelerinin ağırlıklı olarak yurt dışından alınmış olduğu görülmektedir. Çalışma kapsamında incelenen devlet ve vakıf üniversiteleri İİBF dekanları arasında üniversite gruplandırmalarına göre ciddi farklılıklar bulunduğu görülmektedir. 1 grupta bulunan vakıf üniversiteleri dekanları yaşları ortalamaları 52 iken, devlet üniversiteleri ortalaması 48'dir. 1.gruptaki vakıf ve devlet üniversiteleri dekanlarının benzer idarecilik deneyimleri dışındaki niteliklerde, vakıf üniversiteleri dekanlarının bir üstünlüğü vardır. Vakıf üniversitelerindeki dekanların doktora dereceleri ağırlıklı olarak yurt dışı üniversitelerdendir, ortalama uluslararası makale sayısı 35'tir (devlet üniversiteleri ortalaması 9), ortalama akademik yayın sayısı 23'tür (devlet üniversiteleri ortalaması 13), ortalama uluslararası deneyim 8 yıldır (devlet üniversiteleri ortalaması 2 yıl). 2. grupta bulunan vakıf üniversiteleri dekanları yaş ortalaması 56 iken, devlet üniversitelerinde 49'dur. Yurt dışı doktora, idarecilik deneyimi ve yayın dağılımı ve ortalama yayın sayıları açısından devlet üniversiteleri dekanlarının bir üstünlüğü izlenirken, uluslararası deneyim açısından vakıf üniversiteleri dekanlarının bir üstünlüğü söz konusudur. 3 grupta bulunan vakıf üniversiteleri dekanları yaş ortalaması 61 iken, devlet üniversitelerinde 50'dir. Yurt dışı doktora ve uluslararası deneyim açısından vakıf üniversiteleri dekanlarının bir üstünlüğü görülürken, uluslararası makale sayısı, ortalama yayın sayısı açısından devlet üniversiteleri dekanlarının bir üstünlüğü vardır. İdarecilik deneyimi açısından devlet ve vakıf üniversiteleri dekanları arasında bir fark yoktur. 4 grupta bulunan vakıf üniversiteleri dekanları yaş ortalaması 58 iken, devlet üniversitelerinde 48'dir. Bu gruptaki vakıf üniversiteleri dekanlarının yurt dışı doktora, uluslararası deneyim, idarecilik deneyimi, uluslararası makale sayısı ve ortalama akademik çalışma sayısı açısından bariz bir üstünlüğü görülmektedir. Tablo 4, tüm çalışmanın bir özeti olarak tanımlanabilir. Bu tabloda, vakıf ve devlet üniversiteleri ayrımı yapılmadan, 4 farklı kategori olarak gruplandırılan üniversiteler üzerinden incelenen 67 rektörün, 53 İİBF dekanının ve 46 mühendislik dekanının niteliksel özelliklerinin ortalamaları sunulmaktadır. Rektörlerin ortalama yaşları 1.gruptan 4.gruba doğru gidildikçe bir düşme eğitimi gösterirken, İİBF ve Mühendislik dekanlarının yaş ortalamaları bir artma eğitimi göstermektedir. Tüm üniversitelerdeki rektör yaş ortalaması 56, İİBF dekan yaş ortalaması 53 ve Mühendislik dekan yaş ortalaması 52'dir. Genel olarak kadın akademik idareci sayısı düşüktür ve her üç idareci grubunda da toplam sayının %10'u civarındadır. Üniversite yöneticilerinin eğitimleri dikkate alındığında, çok azının lisans derecesinin yurt dışındaki bir üniversiteden olduğu ve ortalama olarak yaklaşık yarısının yüksek lisans ve doktora derecesinin yurt dışındaki bir üniversiteden olduğu görülür. Ortalama yayın sayıları ve yayınların alt gruplar arası dağılımına bakıldığında, rektörlerin diğer gruplara göre bariz bir üstünlüğü olduğu izlenir. Uluslararası deneyim ve idarecilik deneyimleri açısından, yine rektörlerin diğer gruplara bariz bir üstünlüğü söz konusudur. Ortalama uluslararası deneyim rektörler için 7 yıl iken, dekanlar için 3 yıldır. Ortalama idari deneyim için rektörler için 17 yıl iken, bu mühendislik dekanları için ortalama 15 yıl ve İİBF dekanları için ortalama 13 yıldır. Rektörler ağırlıklı olarak sosyal bilimler alanlarından gelmekle beraber, mühendislik alanından gelen rektör sayısı da çoktur. Tıp fakültesi olan üniversitelerde ise, tıp alanından gelen rektörler öne çıkmaktadır. Mühendislik fakülteleri dekanları genellikle mühendislik alanından gelmekle birlikte, az sayıda temel bilimler alanından gelen mühendislik dekanı da mevcuttur. İİBF fakültelerinde genel olarak sosyal bilimler temelli dekanlar olmakla birlikte, mühendislik alanından gelen dekanların da olduğu izlenmektedir.

ÜNİVERSİTESİ

Tablo 4: Tüm Üniversiteler Rektör, İİBF ve Mühendislik Dekanları Niteliksel Karşılaştırması Özet Tablosu

Nitelikler		Grup I			Grup II			Grup III			Grup IV			Tüm Gruplar		
		Top./Ort.			Top./Ort.			Top./Ort.			Top./Ort.			Top./Ort.		
		Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.
		Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.	Rek.	İİBF	Müh.
Yaş	Maks.	68	59	62	67	65	70	67	67	68	67	70	70	68	70	70
	Min.	45	41	45	44	36	38	45	42	44	38	41	43	38	36	38
	Ort.	57	49	53	55	51	52	57	56	56	54	54	59	56	53	52
Gender	Erkek	12	9	10	14	13	11	16	11	9	18	14	12	60	47	42
	Kadın	1	3	0	3	2	3	2	0	1	1	1	0	7	6	4
Lisans	Uluslararası	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	1	3	0	2
	Ulusal	12	12	10	17	15	14	18	11	9	17	15	11	64	53	44
Yüksek Lisans	Uluslararası	5	6	3	4	5	1	3	3	2	7	5	2	19	19	8
	Ulusal	3	5	7	7	9	13	11	7	7	7	9	9	28	30	36
Doktora	Uluslararası	8	6	4	1	3	3	6	3	6	5	6	5	20	18	18
	Ulusal	5	6	6	16	12	11	12	8	4	14	9	7	47	35	28
U. Arası Makale		74	18	22	29	6	22	22	9	34	22	9	27	36	11	26
U. Arası Kongre		53	27	19	18	17	22	25	8	41	10	8	29	30	15	26
Ulusal Makale		31	15	8	17	13	13	23	16	29	14	11	15	20	13	16
Ulusal Kongre		37	11	12	23	11	20	22	9	13	7	8	38	21	10	22
Kitap/Bölüm		8	11	3	6	9	1	8	5	5	4	6	4	6	8	3
Ort. Aka. Yayın Sayısı		41	16	13	19	11	16	20	9	24	11	8	23	23	11	19
U. Arası Deneyim (Yıl)		13	5	3	6	3	2	7	9	2	2	1	4	7	3	3
İdari Deneyim (Yıl)		16	8	14	16	7	12	20	14	13	14	15	18	17	11	15
Uzmanlık	Mühendislik	8	3	9	6	3	14	4	2	9	3	0	11	21	8	43
	Sosyal Bilim.	0	9	0	5	12	0	9	9	0	13	14	0	27	44	0
	Temel Bilim.	1	0	1	0	0	0	4	0	1	1	1	1	6	1	3
	Tıp	4	0	0	6	0	0	1	0	0	2	0	0	13	0	0

V. SONUÇ

Bu çalışma kapsamında 67 üniversite rektörü, 53 İİBF dekanı ve 46 mühendislik fakültesi dekanının niteliksel özellikleri incelenmiş, sınıflandırılmış ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Niteliksel özellikler olarak; yaş, cinsiyet, lisans, yüksek lisans ve doktora derecesi alınan üniversitelerin menşei, uluslararası ve ulusal makale sayısı, uluslararası ve ulusal kongre sayısı, kitap sayısı, ortalama akademik yayın sayısı, uluslararası deneyim yıl sayısı ve idarecilik deneyimi yıl sayısı alınmıştır. İncelenen tüm üniversiteler öncelikle ODTÜ'nün 2012 yılı için yaptığı, üniversiteler skorlaması kullanılarak dört gruba ayrılmış ve sonrasında vakıf ve devlet üniversiteleri olarak sınıflandırılarak, üniversite yöneticilerinin nitelikleri karşılaştırılmıştır. Elde edilen analitik sonuçlara göre, üst ve alt grup üniversite yöneticileri arasında ve vakıf ve devlet üniversiteleri yöneticileri arasında önemli farklılıklar vardır ve bu farklılıklar üst grup üniversiteler ve vakıf üniversiteleri lehinedir.

- KAYNAKÇA**
- http://www.cu.edu.tr/content/shtml/turkish/duyurular/genel/a_atalar_cv.pdf;
- <http://www.provost.bilkent.edu.tr/atalar/AA/>;
- http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/AbdullahAtalar.pdf; <http://iab.kau.edu.sa/Pages-Atalar.aspx>
- <http://myweb.sabanciuniv.edu/nihatberker/files/2012/10/ANBerkerCV2012.pdf>; <http://ipc.sabanciuniv.edu/people/nihat-berker/>
- <http://leaf.ku.edu.tr/umraninan>; <http://www.ku.edu.tr/en/about-ku/president/biography>; <http://home.ku.edu.tr/~uinan/>;
- <http://vlf.stanford.edu/people/umran-inan>; http://www.star.stanford.edu/~vlf/publications/InanCV_Sep2008_Short.pdf
- <http://dis.baskent.edu.tr/anabilim/ceirahi/kadro/karaz.html>; <http://kenanaraz.baskent.edu.tr/index.php>
- <http://etu.edu.tr/cv/guven.sak>; [http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/27/Guven+Sak_+Dr.](http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/27/Guven+Sak_+Dr.;);
- http://www.tepav.org.tr/en/ekibimiz/s/1027/Guven+Sak_+PhD
- http://www.fatih.edu.tr/?rektor_cv&language=EN
- <http://chbe.yeditepe.edu.tr/documents/75.html>; <http://chbe.yeditepe.edu.tr/documents/75.html>;
- <http://chbe.yeditepe.edu.tr/dotAsset/134572.pdf>
- http://www.yeditepe.edu.tr/ecepci/index_en.htm; <http://www.dogus.edu.tr/en/cv/ozgecmis.asp?perid=ecepci>;
- http://www3.dogus.edu.tr/ecepci/yayin_en.htm
- <http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=3&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F>
- <http://www.google.com.tr/~guvenc/cv.html>
- <http://academic.cankaya.edu.tr/en/tuncdanbaltacioglu>; http://ss.ieu.edu.tr/academic_staff.php?staff_id=50;
- <http://people.ieu.edu.tr/en/tuncdanbaltacioglu>; http://ss.ieu.edu.tr/academic_staff.php?staff_id=50;
- <http://www.istanbulbulbilim.edu.tr/cv/tip/hakan.berkkan.pdf>
- <http://www.khas.edu.tr/en/about-the-university/university-administration/board-of-trustees/prof-dr-mustafa-aydin-rector>
- <http://www.ozyegin.edu.tr/new/Hakkimizda/Yonetim/Rektor/Prof-Dr-Erhan-Erkutun-Ozgecmisi>;
- http://www.ozyegin.edu.tr/Files/isletmefaculty/Erhan_Erkut
- <http://www.bahcesehir.edu.tr/kadro/rektorluk>;
- http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:QBJruXVUGY8J:www.yok.gov.tr/y/bahcesehir_guncel.xls+%C5%9Fena
- <http://www.isikun.edu.tr/i/cv/fen-edebiyat-fakultesi/nafiye-kiyak/nafiye-kiyak-en.pdf>;
- <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:EWYzks5AxOoJ:www.yok.gov.tr/y/ISIKguncel.xls+nafiye+g%C3%BC>
- <http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=18&ved=0CEUQFjAHOAo&url=A>
- http://filetez.yok.gov.tr/kriterler/universiteler/ist_kultur/ozgecmis/TOPLU.pdf
- <http://mf.maltepe.edu.tr/node/46>
- http://www.ticaret.edu.tr/uploads/dosyalar/nazim_ekren_ozgecmis.pdf
- <http://hojde.anadolu.edu.tr/editors/muratcv.htm>
- http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Uploads/02_07_2011_M_E_KARAHAN_cv.pdf
- <http://www.bilgiyay.com/authordetails.asp?id=92&r=15.07.2009+12%3A20%3A19>
- <http://sanver.bilgi.edu.tr/eng/docs/cv.htm>
- <http://www.halic.edu.tr/akademik-kadro/saitsevgener>; <http://www.lefke.edu.tr/document/cv/ssevgenerE.htm>
- <http://www.izmir.edu.tr/tr/izmir-universitesi/kurumsal-bilgiler/rektorumuzun-mesaji/846-Prof.-Dr.-Kayhan-Erciyes-Ozgecmis.pdf>;
- <http://www.izmir.edu.tr/tr/images/stories/cvler/bilgisayar-muh/Kayhan-Erciyes.pdf>
- http://www.cag.edu.tr/tr/cag.php?Kod=ogretim_gorevlisi&ogrID=40&sayfaID=7&menuID=GENEL_BILGILER_ve_YONETIM
- http://www.aydin.edu.tr/cv/yadigar_izmirli.pdf
- http://www.arel.edu.tr/files/cv/nihat_kucuksavas.pdf
- http://tr.urapcenter.org/2012/2012_t5.php
- http://www.ii.metu.edu.tr/sites/default/files/1284868_oguzhan_alasehir_thesis.pdf

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ